

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/114/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8207202215
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8207202215.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci žalobcu: N. W. W., bytom A. X, X., proti žalovanej v 1.rade Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti SR, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava a žalovanej v 2. rade Slovenskej republiky, zastúpenej Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o zaplatenie 1495,65 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 5C/13/2013-140 zo dňa 12.7.2013 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal náhrady škody. Zároveň vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom od 1.7.2004. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobca požiadal aj žalovaného v 2. rade o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žiadosťou zo dňa 20.5.2010. Žalovaný v 2. rade listom sp. zn. XV/2 Spr 30/08-25 zo dňa 12.7.2010 oznámil Okresnému súdu Bardejov, že táto žiadosť neobsahuje všetky zákonné náležitosti žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody.

V tomto konaní žalobca tvrdil, že škoda vznikla nesprávnym úradným postupom spočívajúcom v nezabezpečení dôkazu, ktorý bol z jeho strany predložený v konaniach vedených na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 3C/11/2003, 8C/60/1996, 1C/238/2001 a 4C/212/2001. Prvostupňový súd po oboznámení sa s obsahom týchto spisov dospel k záveru, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenie, teda neunesol dôkazné bremeno (§ 120 ods. 1 prvá veta O.s.p.). V tomto smere poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/90/2012 zo dňa 10.10.2012, ktoré sa týka veci sp. zn. 1C/238/2001 Okresného súdu Bardejov a ktorým bolo dovolanie žalobcu zamietnuté, kde Najvyšší súd SR okrem iného konštatuje, že konajúce súdy sa nedopustili žiadnych procesných pochybení.

Súd prvého stupňa uviedol, že tak podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ako i podľa predchádzajúcej právnej úpravy zákona č. 58/1969 Zb., zodpovednosť štátu za škodu vzniká pri splnení nasledujúcich podmienok: 1) nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup, 2) vznik škody, 3) príčinná

súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou. Čo sa týka existencie nezákonného rozhodnutia, v žalobcom namietaných konaniach nielo nezákonného rozhodnutia tak, ako je definované na účely zodpovednosti štátu za škodu (§ 4 zákona č. 58/1969 Zb. a § 6 zákona č. 514/2003 Z.z.). Pri posudzovaní žalobcom uplatneného nároku ako práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom uviedol, že nie je rozdiel medzi právnou úpravou podľa zákona č. 58/1969 Zb. a zákona č. 514/2003 Z.z. Ani jeden z uvedených zákonov presne nedefinuje, kedy zo strany orgánu štátu dôjde k nesprávnemu úradnému postupu. Obsah uvedeného pojmu je preto dotváraný rozhodovacou činnosťou súdov. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/24/2004 (uverejnené pod publikačným číslom R 23/2011) všeobecne a v súlade s ustálenou súdnou praxou možno nesprávny úradný postup vymedziť tak, že ide o porušenie právnou normou ustanoveného predpísaného postupu štátneho orgánu, resp. o porušenie účelu postupu štátneho orgánu, ktorý - či už súvisí s rozhodovacou činnosťou štátneho orgánu, alebo s ňou nesúvisí - nenašiel svoj bezprostredný výraz vo vydanom rozhodnutí. Práve naznačené hľadisko odlišuje nároky vyplývajúce z nezákonného rozhodnutia od nárokov vyplývajúcich z nesprávneho úradného postupu. Skutočnosť, či súd vykoná resp. zabezpečí navrhnuté dôkazy, rozsah, v akom vykoná dokazovanie a k akým skutkovým záverom dospeje na základe vykonaných dôkazov, sa prejaví v samotnom rozhodnutí, teda nájde svoj bezprostredný výraz vo vydanom rozhodnutí. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 2Cdon 129/97 postup orgánu štátu smerujúci k vydaniu rozhodnutia (zhromažďovanie podkladov pre rozhodnutie, hodnotenie zistených skutočností, ich právne posudzovanie) a prípadné nesprávnosti, či vady tohto postupu sú diskvalifikované z možnosti subsumpcie pod § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., resp. § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. (nesprávny úradný postup). Nesprávnosti či vady postupu smerujúceho k vydaniu rozhodnutia sa prejaví v samotnom rozhodnutí a možno ich, tak ako i nesprávnosť samotného rozhodnutia, napraviť len uplatnením opravných prostriedkov. Ak teda žalobca namietala postup súdu spočívajúci v rozsahu vykonaného dokazovania, tento sa musel prejavíť v rozhodnutí a nie je preto možné považovať ho za nesprávny úradný postup.

Z uvedených dôvodov prvostupňový súd žalobu zamietol ako nedôvodnú. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 151 ods. 3 O.s.p.

Proti rozsudku včas podal odvolanie žalobca. Nesúhlasil s rozhodnutím súdu prvého stupňa. Namietal, že prvý výrok o zamietnutí žaloby nemá oporu v zákonnej úprave. Vytýkal mu neodôvodnenosť. Mal za to, že ako osoba bez právnického vzdelania nie je povinný preukazovať svoje tvrdenia v konaní pred súdom.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa bez zopakovania, či dopĺňovania dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa. Preto tak urobil bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 213 ods. 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.). Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu zodpovedajúco ust. § 211 ods. 2 a § 156 ods. 3 O.s.p.. Pri preskúmaní odvolaní napadnutého rozhodnutia bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený preskúmať tento rozsudok z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zrušenie alebo zmenu prvostupňového rozhodnutia.

Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvého stupňa sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

Z ustanovenia § 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2004, a ktorým bol zrušený zákon č. 58/1969 Zb., vyplýva, že zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi. Keďže k žalobcami tvrdenej škode malo dôjsť nesprávnym úradným postupom pred 1. júlom 2004, bolo potrebné vec posudzovať

podľa zákona č. 58/1969 Zb. Zodpovednosť štátu podľa tohto zákona za nezákonný alebo nesprávny postup výkonu štátnej moci majúci za následok škodu, má charakter občianskoprávnej zodpovednosti. Zákon č. 58/1969 Zb. je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku zákonom špeciálnym, preto pokiaľ tento špeciálny zákon neobsahuje vlastnú úpravu, právne vzťahy sa riadia Občianskym zákonníkom (viď § 20 zákona č. 58/1969 Zb.).

V zmysle § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 tohto zákona nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia. Právo na náhradu škody tu majú tí, ktorí boli účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je jeho objektívna zodpovednosť (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemožno zbaviť; založená je na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok: a/ nesprávny úradný postup štátneho orgánu, b/ vznik škody a c/ príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody.

Zákon č. 58/1969 Zb. nedefinuje "nesprávny úradný postup", z obsahu tohto pojmu ale vyplýva, že podľa konkrétnych okolností toho - ktorého prípadu môže ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomocí určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi pre konanie štátneho orgánu alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti. Pretože úradný postup nie je spravidla možné v právnom predpise upraviť do najmenších podrobností, treba správnosť úradného postupu posudzovať i z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje. K nesprávnemu úradnému postupu môže dôjsť nielen pri úkonoch v rámci činnosti, pri ktorej štátny orgán nerozhoduje, ale tiež v rámci jeho rozhodovacej činnosti. Nesprávnym úradným postupom môže byť aj nevydanie alebo oneskorené vydanie rozhodnutia v dôsledku porušenia stanovených alebo primeraných lehôt na jeho vydanie, lebo znaky nesprávneho úradného postupu má aj nečinnosť štátneho orgánu alebo jeho činnosť, ktorá nie je vykonaná v stanovenej lehote alebo v lehote, ktorá zodpovedá právu na prejednanie veci „bez zbytočných prietahov“ (čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). O nesprávny úradný postup by išlo napr. i vtedy, ak by orgány polície nedostatočne zabezpečili majetok osoby, ktorá bola vzatá do väzby alebo neumožnili, aby sa o majetok tejto osoby postarali iné osoby a na takomto majetku vznikla škoda.

Rovnako zákon č. 58/1969 Zb. bližšie nedefinuje pojem škody a ani neupravuje rozsah jej náhrady, preto treba aj v tomto smere aplikovať príslušné ustanovenia všeobecnej úpravy (§ 442 Občianskeho zákonníka) a škodu vo všeobecnosti chápať ako ujmu, ktorá a/ nastala v majetkovej sfére poškodeného, b/ je objektívne vyjadriteľná v peniazoch a c/ je napravitelná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peňažného. Pre posúdenie predmetnej právnej veci je významné, že škoda, ako predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup je daná len vtedy, ak vznikla v príčinnej spojitosti s nesprávnym úradným postupom.

Ani vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom a škodou zákon č. 58/1969 Zb. nevysvetľuje. V právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Ako už bolo uvedené vyššie, otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Vyriešenie tejto otázky preto nemožno uložiť znalcovi (ten môže poskytnúť len odborné podklady, z ktorých súd pri zisťovaní skutkového stavu veci vychádza). Právnym posúdením je vymedzenie, medzi ako ujmu (ako následkom) a ako skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie vzniku zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmu poškodeného (pokiaľ vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne) sa zisťuje príčinná súvislosť. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní

vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.

Prvostupňový súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite vysporiadal s podmienkami, na ktorých je založená zodpovednosť štátu za nesprávny úradný postup. Správne vychádzal z toho, že ak orgán verejnej moci zhromažďuje podklady (dôkazy) pre rozhodnutie, hodnotí zistené skutočnosti, právne ich posudzuje a podobne, ide o činnosti priamo smerujúce k vydaniu rozhodnutia. Prípadné nesprávnosti, či vady tohto postupu sa prejavujú práve v samotnom rozhodnutí, ktoré možno napraviť iba uplatnením opravných prostriedkov proti tomuto rozhodnutiu. Pokiaľ žalobca ako nesprávny úradný postup označil nezabezpečenie ním navrhnutých dôkazov, súhlasiac s názorom prvostupňového súdu, nemožno postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb. jeho žalobe vyhovieť.

Odvolačný súd už vyššie uviedol, že podmienky vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom sú stanovené kumulatívne a v prípade nesplnenia, čo i len jednej z nich, nie je daná táto zodpovednosť. Žalobca v konaní nepreukázal ani jednu z nich, preto odvolačný súd dospel k záveru, že jeho odvolanie nie je opodstatnené, lebo smeruje proti rozsudku prvostupňového súdu, ktorý spočíva na správnom právnom závere, že v danej veci nie sú splnené podmienky pre zodpovednosť žalovaných za škodu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb..

Z týchto dôvodov odvolačný súd prvostupňový rozsudok podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania nebolo rozhodnuté s odkazom na ustanovenie § 224 ods. 4 O.s.p., preto o trovách odvolacieho konania je povinný rozhodnúť súd prvého stupňa po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení novely vykonanej zákonom č. 33/2011 Z. z. účinným od 01. 05. 2011).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolanie nie je prípustné.